

Opinia

do ustawy o ratyfikacji Protokołu o wybuchowych pozostałościach wojennych do Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki (Protokół V), sporządzonego w Genewie dnia 28 listopada 2003 r.
(druk nr 1109)

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedmiotowa ustawa ma na celu wyrażenie przez Parlament zgody na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Protokołu o wybuchowych pozostałościach wojennych do Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki (Protokół V), sporządzonego w Genewie dnia 28 listopada 2003 r., określanego w dalszej części opinii, jako "Protokół V".

Konwencja o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki, zwana dalej "Konwencją CCW", sporządzona w Genewie dnia 10 października 1980 r., odnosi się do wybranych rodzajów broni konwencjonalnej, które z powodu konstrukcji lub metody działania umożliwiają jedynie częściową kontrolę użytkownika nad skutkami jej zastosowania lub też powodują cierpienia większe niż niezbędne do uzyskania określonych celów militarnych. Konwencji CCW odnosi się do fazy konfliktu zbrojnego, a jej celem jest wyeliminowanie lub ograniczenie stosowania takich rodzajów broni.

Konwencja CCW stanowi zbiór zobowiązań o charakterze ogólnym, natomiast właściwe zakazy lub ograniczenia wprowadzane są przez dołączanie do niej protokołów dodatkowych stanowiących jej integralną część. Obecnie wymieniona Konwencja zawiera pięć takich Protokołów.

Protokół V został przyjęty w dniu 28 listopada 2003 r. podczas Spotkania Państw–Stron Konwencji CCW i wszedł w życie 12 listopada 2006 r.

W myśl obligatoryjnych postanowień Protokołu V jego strony lub inne strony konfliktu zbrojnego po zakończeniu działań zbrojnych obowiązane są do możliwie szybkiego oznaczenia i oczyszczenia terenu, usunięcia lub zniszczenia wybuchowych pozostałości wojennych. Podstawowa odpowiedzialność za oczyszczenie terenu spoczywa na stronie konfliktu, która sprawuje kontrolę nad terenem wymagającym takiego oczyszczenia.

Ponadto postanowienia Protokołu V obligują do stosowania innych środków ostrożności mających na celu ochronę ludności cywilnej i obiektów cywilnych przed zagrożeniami powodowanymi przez wybuchowe pozostałości wojenne. Należą do nich ostrzeganie, uświadamianie ludności cywilnej o istniejących zagrożeniach, znakowanie, grodzenie, monitorowanie terenów, na których wybuchowe pozostałości wojenne występują.

Zgodnie z postanowieniami Protokołu V strony obowiązane są do ewidencjonowania i archiwizowania informacji o użyciu amunicji wybuchowej lub porzuceniu tej amunicji oraz w określonych sytuacjach, udostępniania stosownych informacji stronie lub stronom, pod kontrolą których znajduje się terytorium z wybuchowymi pozostałościami wojennymi.

Ponadto każda ze stron obowiązana jest do opracowania i upowszechnienia odpowiednich instrukcji i procedur operacyjnych oraz szkolenia personelu w zakresie wykonywania postanowień Protokołu.

W myśl postanowień Protokołu V, których realizacja jest uzależniona od możliwości danego państwa, strony są zobowiązane między innymi do udzielania w miarę możliwości pomocy technicznej, finansowej, rzeczowej lub w postaci zasobów ludzkich, w celu rozwiązywania problemów stwarzanych przez wszelkie wybuchowe pozostałości wojenne.

Załącznik techniczny, który stanowi integralną część Protokołu V, określa szczegółowo zasady postępowania z wybuchowymi pozostałościami wojennymi oraz zawiera propozycje środków zapobiegawczych, zwiększających niezawodność amunicji wybuchowej w celu minimalizowania możliwości powstawania wybuchowych pozostałości wojennych w wyniku jej użycia.

Z uzasadnienia dołączonego do projektu przedmiotowej ustawy wynika, że ratyfikacja Protokołu V pozwoli Rzeczypospolitej Polskiej zaprezentować się jako państwo konsekwentnie dążące do eliminacji negatywnych skutków użycia tych rodzajów broni konwencjonalnej, które stanowią największe zagrożenie dla ludności cywilnej.

Ratyfikacja Protokołu V może przyczynić się także do poprawy wizerunku naszego kraju w kontekście aktualnych trendów w globalnej polityce rozbrojeniowej.

Konwencja CCW wraz z Protokołami I, II i III została podpisana przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 10 kwietnia 1981 r., a następnie ratyfikowana w dniu 24 lutego 1983 r., tj. przed wejściem w życie Konstytucji RP z 1997 r. Wymieniona Konwencja dotyczyła kwestii uregulowanych w ustawach, a zatem na podstawie art. 241 Konstytucji RP stanowi umowę ratyfikowaną za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Jednocześnie Konwencja CCW stanowi, że dodatkowe protokoły uzgodnione przez Konferencję Przeglądową zostaną przyjęte w takim samym trybie jak sama Konwencja i zostaną do niej załączone.

W związku z powyższym związanie się Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniami Protokołu V powinno nastąpić w drodze ratyfikacji, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 84. posiedzeniu w dniu 4 lutego 2011 r. w oparciu o projekt rządowy (druk sejmowy nr 3719). Projekt ustawy był przedmiotem prac sejmowej Komisji Obrony Narodowej oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Komisje nie wprowadziły poprawek do projektu. Sejm jednogłośnie uchwalił ustawę w brzmieniu przedłożenia.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Danuta Drypa
Główny legislator